

SOCIÁLNA KVALITA A MIGRÁCIA V KRAJINÁCH EÚ

SOCIAL QUALITY AND MIGRATION IN EU COUNTRIES

Mária Antalová

Abstract

Today, the social quality is increasingly coming to the attention of scientists, especially during the Covid crisis, which has brought a number of unexpected situations, which has disrupted the process of improving the quality of life. Migration, which is result of social, economic and political events and at the international level is manifested by an increase in population mobility, has a similar effect. Despite the current importance of both phenomena, their interconnectedness as well as their significance for future development has not been verified.

For this reason, we set up goal for our paper to reveal the important links between the conditional factors of the social quality, such as the socio-economic security, the social inclusion, the social cohesion and the social empowerment, with the main indicators of migration in EU states and to estimate the development of this interconnection for future. In terms of the social quality, we relied on the Global Index of Social Quality and its individual sub-indexes, created in 2011. In the case of migration, we used the Eurostat database. We tested the interconnection using the Pearson Correlation Coefficient.

Key words: social quality, conditional factors of social quality, migration in EU

JEL Code: A13, A14, J6

Úvod

V súčasnosti sa sociálna kvalita čoraz viac dostáva do pozornosti vedcov, predovšetkým počas Covid-krízy, ktorá so sebou priniesla celý rad neočakávaných skutočností a svojou podstatou narušila proces zvyšovania kvality života. Podobne pôsobí i migrácia, ktorá je výsledkom spoločenského, ekonomického a politického diania a na medzinárodnej úrovni sa prejavuje zvýšením mobility obyvateľstva. Napriek súčasnej dôležitosti oboch fenoménov, nebola overená ich vzájomná prepojenosť, ako i jej význam pre budúci vývoj.

Z toho dôvodu sme si za cieľ príspevku stanovili odhaliť významné súvislosti kondicionálnych faktorov sociálnej kvality, ktorými sú sociálno-ekonomická istota, sociálna inklúzia, sociálna kohézia a sociálna kompetentnosť s hlavnými ukazovateľmi migrácie v členských štátoch EÚ a odhadnúť vývoj danej previazanosti do budúcnosti.

1 Identifikácia sociálnej kvality a migrácie

Autori koncepcie (W. A. Beck, L. J. G. van der Maesen, A. Walker) definovali sociálnu kvalitu ako „*rozsah, v ktorom sú ľudia schopní spolupracovať na sociálnom, ekonomickom a kultúrnom živote svojich komunit a rozvíjať svoj blahobyt a individuálny potenciál*“ (Beck, van der Maesen – Walker, 2001, 6).

Podľa nich predstavuje široké javové kontinuum, ktoré je možno vnímať v rámci troch typov faktorov: kondicionálnych, konštitučných a normatívnych. Všetky sú navzájom prepojené, a to nasledujúcim spôsobom:

1. kondicionálne faktory sú interpretované prostredníctvom konštitučných a normatívnych faktorov,
2. konštitučné faktory sú determinované súhrou kondicionálnych a normatívnych faktorov,
3. normatívne faktory sú objasňované prostredníctvom kondicionálnych a konštitučných faktorov (Beck, van der Maesen, Walker, 2001).

Tieto tri druhy faktorov zohrávajú kľúčovú úlohu v identifikácii, kvantifikácii ako aj v interpretácii sociálnej kvality. Keďže ide o multidimenzionálny fenomén, našu pozornosť sústreďujeme len na jeden z nich, a to na kondicionálne faktory.

Kondicionálne faktory pozostávajú zo 4 hlavných komponentov, ktorými sú sociálno-ekonomická istota, sociálna inklúzia, sociálna kohézia a sociálna kompetentnosť.

Sociálno-ekonomická istota obsahuje, podľa W. A. Becka, L. J. G. Van der Maesena a A. Walkera, dve dimenzie. Prvá je prezentovaná tvrdením, že všetky základné potreby sú garantované existenčnou istotou (príjem, sociálna ochrana, zdravotná starostlivosť). Druhá dimenzia predstavuje životné príležitosti.

Ľudia by mali pociťovať **sociálnu inklúziu** a na minimálnej úrovni sociálnu exklúziu. Exklúziu možno považovať na všeobecnej úrovni ako odmietnutie alebo ignorovanie sociálnych práv.

Sociálna kohézia poukazuje na súdržnosť rôznych komunit ako i celej spoločnosti. Je vnímaná ako stupeň, na ktorom ľudia sú, a cítia sa, integrovaní do inštitúcií, organizácií

a sociálnych systémov. Predstavuje vzťahy s priateľmi ako i členmi voľných sietí. Je nevyhnutným prvkom sociálneho rozvoja, ale aj individuálnej sebarealizácie.

Ľudia by mali byť pripravení v plnej miere čeliť rýchlym a závažným sociálno-ekonomickým zmenám. **Sociálna kompetentnosť** znamená podporenie daného smerovania a umožnenie, aby si mohli žiť svojimi vlastnými životmi a reagovali na výzvy, príležitosti a možnosti.

Podľa P. Herrmanna sociálna kompetentnosť na osobnej úrovni predstavuje celú škálu vedomostí, zručností a skúseností, ktoré vedú k sebaúcte, sebarozvoju, a sebatvrdeniu (Herrmann, 2003, 2009).

Kondicionálne faktory predstavujú objektívnu dimenziu ľudskej existencie. Konštitučné zasa umožňujú ľuďom konať v rámci kondicionálnych faktorov a sú subjektívnou stránkou sociálnej kvality. Oba faktory – konštitučné i kondicionálne – sa prejavujú rozdielne a normatívy slúžia na posudzovanie ich oboch foriem ako aj výsledkov ich vzájomného prepojenia.

Uvádzame len základné informácie o sociálnej kvalite, ktoré však považujeme za dôležité, keďže tvoria súčasť nášho empirického skúmania. V súčasnosti jej teória predstavuje zjednodušený model, ktorý však umožňuje odhaľovať zákonitosti jej manifestácie a možnosti jej ďalšieho formovania.

V našom príspevku nás na kondicionálnych faktoroch sociálnej kvality bude zaujímať, ich prepojenosť s migráciou, ktorej riešenie sa stalo prioritou i pre EÚ.

Migrácia taktiež predstavuje multidimenzionálny jav, pretože je fenoménom politologickým, sociologickým, ekonomickým, geografickým či demografickým. I z toho dôvodu vznikajú rôzne teoretické koncepty. Vo všeobecnosti sa pod ňou rozumie „pohyb osôb mimo miesta ich obvyklého pobytu, a to buď cez národné hranice, alebo v rámci štátu“ (Glossary on Migration, 2019), ide teda o širšie vymedzenie migrácie, a to ako vnútroštátnej tak i medzištátnej. S podobnou definíciou migrácie sa môžeme stretnúť aj v sociologickom slovníku, v ktorom je považovaná za „zmenu miesta trvalého pobytu za hranice určitej územnej jednotky“ (Sociologický slovník, 2007), teda je vnímaná ako premiestňovanie obyvateľov spojené so zmenou bydliska.

Špeciálnym prípadom je EÚ, ktorá rozlišuje medzi vnútornou migráciou medzi štátmi EÚ a migráciou z a do krajín mimo Schengenského priestoru. Občania Európskej únie majú voľný vstup na územie Slovenska a na pracovný trh, majú práva i postavenie, ktoré sú rovnaké ako status občanov SR. Avšak cudzinci prináležiaci do tretích krajín mimo Európskej únie

potrebujú povolenie na pobyt i na zamestnanie (Filadelfiová, J., Gyárfášová, O., Sekulová, M. & Hlinčíková, M., 2011).

Napriek skutočnosti, že sa v súčasnosti stala migrácia veľmi aktuálnou témou pre vedcov ako i pre politikov, nemá jednotnú výskumnú definíciu. Často sa využíva definícia Medzinárodnej organizácie pre migráciu, ktorá sa stala v roku 2016 súčasťou OSN. Podľa nej „migrácia predstavuje pohyb osôb mimo miesta ich obvyklého pobytu alebo bydliska v rámci štátu alebo mimo neho“ (Glossary on Migration, 2019).

Experti na migráciu sa už dávnejšie zaoberajú jej konsekvenciami na kvalitu života obyvateľov tej-ktorej krajiny (Coleman, 1992, 413-461). Vznikli viaceré makro-migračné ako i mikro-migračné koncepcie (Dollmann, 2021).

Napríklad neoklasická makro-migračná koncepcia vychádza z predpokladu, že migrácia prináša blahobyt pre obyvateľov tej krajiny, do ktorej migranti prichádzajú, teda podporuje jej ekonomický rozvoj.

Za pozitívny jav migráciu považuje aj M. J. Priore vo svojej duálnej koncepcii pracovného trhu. Migráciu vysvetľuje ako dôsledok štrukturálnych zmien na požiadavky pracovnej sily predovšetkým v rozvinutých krajinách (Priore, 1986, 23-33).

Koncepcia E. Lee vníma migráciu ako „push-pull“ factor, ktorá nastane, ak sa u jednotlivca zoskupí viacero faktorov. V tomto prípade ju ťažko považovať za rozvinutie samotnej teórie migrácie, ale za metodologický prínos k odhaľovaniu jej príčin (Lee, 1966, 47-57).

Nedá nám nespomenúť pohľad na migráciu z hľadiska teórie ľudského kapitálu, ktorá daný fenomén vníma ako samostatnú investíciu osobného rozhodnutia, ktorá prináša jednotlivcovi výhody a vyššiu životnú úroveň (Hooijsma, M. & Juvoneri, J. 2021, 51-63, Adekunle 2021, 87-101).

Vedci v súčasnosti sledujú rôzne formy migrácie ako napríklad individuálnu migráciu, skupinovú, kolektívnu, masovú, organizovanú ale i neorganizovanú, politickú, ekonomickú a kultúrnu. Dnes sa však môžeme stretnúť i s termínom environmentálni utečenci, ktorí odchádzajú zo svojich obydli z dôvodu nevyhovujúcich podmienok životného prostredia. M. Romancov považuje za environmentálneho utečenca „človeka, ktorý je donútený dočasne alebo trvalo opustiť svoje pôvodné bydlisko v dôsledku významného narušenia životného prostredia, ktoré ohrozuje jeho existenciu, alebo vážne ovplyvňuje jeho kvalitu života“ (Romancov, 2005, 124-136).

Naše skúmanie sa bude zakladať na užšom vymedzení migrácie, a jej jednoduchšom vnímaní. Budeme ju považovať za sťahovanie obyvateľstva z jedného štátu do druhého

s predpokladaným dlhodobým alebo trvalým pobytom. Tento prístup nám umožní použiť databázu z Eurostatu.

2 Metodologický rámec skúmaného problému

Pri kvantifikácii sociálnej kvality pracujeme so štatistickými dátami Eurostat, EU SILC, Economist Intelligence Unit, Transparency International. Konkrétne boli využité databázy Eurostatu: Populácia a sociálne podmienky (Population and social conditions), Doprava (Transport), Životné prostredie a energie (Environment and energy). Rovnako Eurostat ponúka dáta zaoberajúce sa politikami Európskej únie, z ktorých sme analyzovali: Indikátory udržateľnosti rozvoja (Sustainable Development Indicators), Zamestnanosť a sociálna politika (Employment and Social Policy Indicators), Kvalita života (Quality of life). V daných databázach sa nachádzajú aj zisťovania EU SILC (EU-Statistics on Income and Living conditions), ktoré sme tiež použili v našom výskume.

V roku 2011 sa nám podarilo získať najviac informácií, z toho dôvodu sme sa rozhodli analyzovať sociálnu kvalitu práve v danom období. Všetky jej indikátory považujeme za jedinečné, relevantné a rovnako dôležité. Na validitu jednotlivých indikátorov sme použili test, ktorý verifikoval ich vhodnosť (Kaiser-Meyer-Olkinova miera).

Faktorovú analýzu sme použili za účelom získania faktorových záťaží v jednotlivých dimenziách sociálnej kvality. Údaje z rôznych druhov databáz sme pre získanie ich validity a reliability štandardizovali prostredníctvom transformácie do podoby Z-skóre. Otestovali sme, či je vhodné uplatniť faktorovú analýzu prostredníctvom Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testu. Na základe jej výsledkov sme zredukovali existujúcich 41 indikátorov na 15 za účelom zjednodušenia tvorby indexu sociálnej kvality.

Faktorové záťaže zohrávali kľúčovú úlohu a boli využité ako váhy jednotlivých ukazovateľov sociálno-ekonomickej istoty, sociálnej inklúzie, sociálnej kohézie a sociálnej kompetentnosti a vstupovali do konštrukcie čiastkových sub-indexov sociálnej kvality.

Tvorba sub-indexov: použili sme subjektívnu metódu stanovenia priemeru hodnôt jednotlivých komponentov. Všetkým komponentom sme prikladali rovnaké váhy, teda sme ich pokladali za rovnocenné. Hodnoty jednotlivých indikátorov sme sčítali a vydělili ich príslušným počtom. Vznikla tak priemerná hodnota, ktorá nám umožnila určiť úroveň implementácie sociálnej kvality v SR a zároveň poskytla možnosť komparácie s inými krajinami EÚ. Použité vzorce neuvádzame z dôvodu obsírnosti celej problematiky.

Na meranie migrácie, sme vybrali len základné ukazovatele z Eurostatu, v roku 2011 nebol tento fenomén centrom pozornosti vedcov a politikov ako je tomu v súčasnosti.

Prostredníctvom Pearsonovho korelačného koeficientu sme sledovali vzájomnú previazanosť medzi sociálno-ekonomickou istotou, sociálnou inklúziou, sociálnou kohéziou a sociálnou kompetentnosťou a počtom imigrantov (Mig4), zamestnanými imigrantami narodenými v EÚ vo veku 15- 64 rokov (Mig1), zamestnanými imigrantami narodenými mimo EÚ vo veku 15 – 64 rokov (Mig2), zamestnanými imigrantmi z cudzích krajín v % (Mig3), žiadateľmi o azyl (Mig 5), presídlenými osobami (Mig6) a aktívnymi nedávnymi prisťahovalcami (Mig7).

A priori sme predpokladali, že v roku 2011 odhalíme inú kvalitu previazaností medzi obomi fenoménmi, aká by bola v súčasnosti. Overovali sme nasledujúce hypotézy:

H1: Prepojenosť medzi sociálnou kvalitou a migráciou sa v roku 2011 neprejaví výrazne.

H2: Korelácia medzi jednotlivými kondicionálnymi faktormi sociálnej kvality a migrácie sa prejaví v rôznej intenzite.

H3: So vzrastom migrácie sa zvýši i previazanosť oboch fenoménov.

3 Empirické zistenia

Ako sme spomínali, naša empirická analýza vychádza z informácií za rok 2011. Uvedomujeme si isté limity nášho skúmania, avšak sme boli determinovaní dostupnosťou štatistických údajov v oblasti sociálnej kvality. Je všeobecne známe, že veľká imigrantská vlna v EÚ začala až v roku 2015.

Naše zistenia sú zamerané na zmeranie korelácie medzi jednotlivými kondicionálnymi faktormi sociálnej kvality a vybranými indikátormi migrácie v členských štátoch EÚ. Taktiež sa budeme venovať preskúmaniu, či s nárastom migrácie bude narastať i prepojenosť oboch fenoménov.

3.1 Sociálna kvalita a migrácia v roku 2011

Pri skúmaní sociálnej kvality vychádzame z hodnôt sub-indexov sociálnej kvality, vystihujúcich, sociálno-ekonomickú istotu (SEI), sociálnu inklúziu (SI), sociálnu kohéziu (SK) a sociálnu kompetentnosť (SZ). Pri migrácii použijeme indikátory, ktoré sú súčasťou štatistického zisťovania Eurostatu a boli k dispozícii za rok 2011. Tab 1 zobrazuje jednotlivé vzťahy merané prostredníctvom Pearsonovho koeficientu korelácie.

Na základe výsledkov môžeme konštatovať, že v roku 2011 existovala medzi jednotlivými kondicionálnymi faktormi sociálnej kvality a prejavmi migrácie triviálna až silná súvislosť. Sociálno-ekonomická istota najslabšie korelovala s migráciou z ostatných kondicionálnych faktorov. Len v jedinom ukazovateli, a to v presídlených osobách, Pearsonov koeficient korelácie dosiahol slabú intenzitu v hodnote 0,236314.

Vzťahy medzi sociálnou inklúziou a migráciou sa prejavili o niečo výraznejšie. Najmä v ukazovateli – presídlené osoby (0,405971) – a o niečo slabšie v ukazovateli aktívni nedávni prisťahovalci (0,306020). Ostatné prepojenia môžeme zhodnotiť ako slabé až triviálne.

Tab. 1: Previazanosť kondicionálnych faktorov sociálnej kvality a migrácie rok 2011

Vzťahy	SEI	SI	SK	SZ
Mig1	-0,136666	-0,034580	0,320710	0,290910
Mig2	0,034640	-0,194380	0,308900	-0,721040
Mig3	0,076610	-0,257990	0,329500	-0,043385
Mig4	0,143351	0,114095	-0,101600	0,089577
Mig5	0,196003	-0,272030	0,068380	0,261608
Mig6	-0,236314	-0,405971	0,491870	0,623075
Mig7	0,141239	-0,306020	0,166344	0,293190

Zdroj: Vlastné spracovanie s použitím Pearsonovho koeficientu korelácie, Eurostat 2021, Chinoracká A. 2015. Sociálna kvalita a jej dimenzie. Bratislava: KDP, KSRaP NHF EU.

Sociálna kohézia prejavuje silnejšie prepojenia ako predchádzajúce kondicionálne faktory. So štyrmi premennými vykazuje stredne silnú súvislosť. Interval Pearsonovho koeficientu korelácie sa pohyboval v intervale $< 0,308900 - 0,491870 >$.

Medzi migráciou a sociálnou kompetentnosťou existuje najsilnejšia korelácia zo všetkých kondicionálnych faktorov. Zaznamenali sme silnú súvislosť s dvomi indikátormi migrácie, a to so zamestnanými imigrantami (-0,721040) a presídlenými osobami (0,623075).

Výsledky dokumentujú, že v roku 2011 sa prejavila previazanosť medzi sociálnou kvalitou a migráciou nevýrazne. Stredná a silná intenzita súvislostí sa vyskytla len v niektorých indikátoroch sociálnej kvality. Zároveň potvrdzujeme H2, pretože sme zaznamenali koreláciu medzi jednotlivými kondicionálnymi faktormi a migráciou v rôznej intenzite. Najintenzívnejšie prepojenie sme odhalili v sociálnej kompetentnosti a sociálnej kohézii. Najslabšie sa prejavil vzťah medzi migráciou a sociálno-ekonomickou istotou.

3.2 Vzrast migrácie a sociálna kvalita

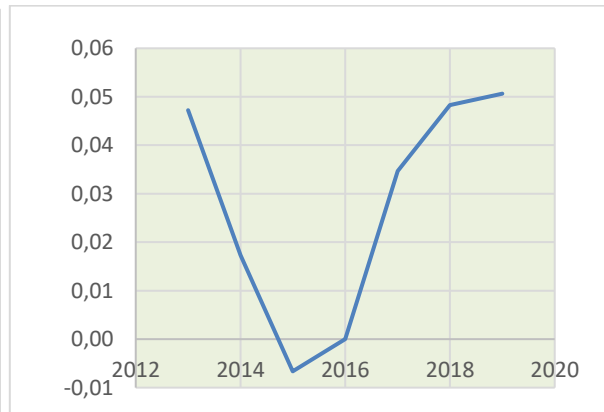
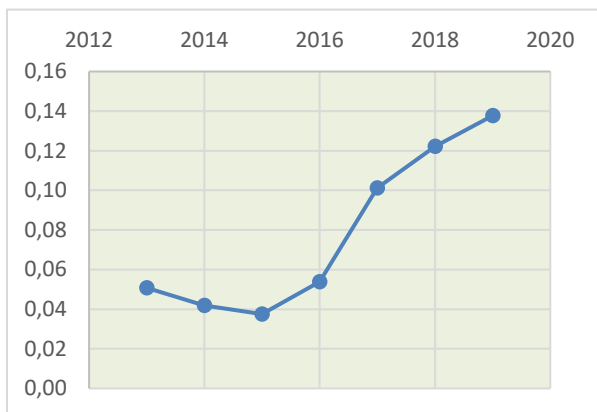
Keďže sme predpokladali, slabšiu previazanosť medzi sociálnou kvalitou a migráciou v roku 2011, rozhodli sme sa odhaliť akým spôsobom by sa vyvíjal tento vzťah v prípade

zvyšujúcej sa migrácie. Hľadali sme odpovede na nasledujúce otázky: Bude vzrastajúci počet imigrantov silnejšie ovplyvňovať jednotlivé kondicionálne faktory sociálnej kvality? Ak áno, v akej intenzite?

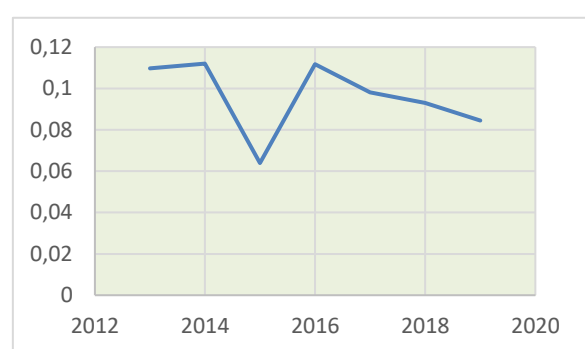
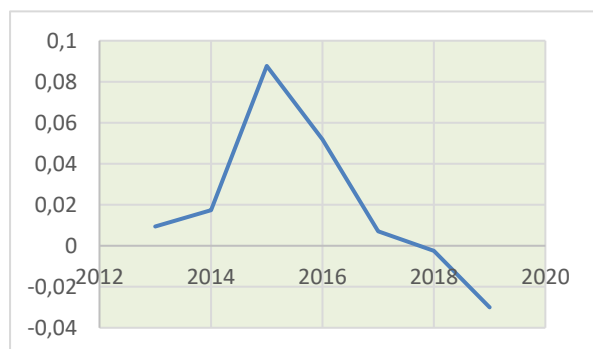
Pri hľadaní odpovedí sme postupovali takým spôsobom, že údaje o sociálnej kvalite sme ponechali pôvodné a pri migrácii sme vychádzali z rokov 2012 – 2019. Hodnoty Pearsonovho koeficientu korelácie boli pre nás dôležité len z hľadiska časových zmien. Dopracovali sme sa k zisteniam, ktoré zobrazujú grafy 1 - 4.

V každom z kondicionálnych faktorov sociálnej kvality vidno zlom v roku 2015, kedy počet migrantov prudko vzrástol. Kým v sociálno-ekonomickej istote do roku 2015 vidíme pokles intenzity, po roku 2016 nastal, síce nepatrný, ale trvalý nárast až do roku 2019.

Graf 1: SEI a migranti v rokoch 2012 – 2019   **Graf 2: SI a migranti v rokoch 2012 - 2019**

Graf 3: SK a migranti v rokoch 2012 – 2019   **Graf 4: SZ a migranti v rokoch 2012 - 2019**

Zdroj: vlastné spracovanie na základe podkladov Eurostatu a z KDP Chinoracká A. 2015. Sociálna kvalita a jej dimenzie. Bratislava: KDP, KSRaP NHF EU.

Podobnú situáciu zaznamenávame v sociálnej istote. V období rokov 2012 – 2015 intenzita korelácie slabla, avšak po roku 2016, so vzrastom počtu migrantov, sa postupne zintenzívňovala. Opačný trend sa prejavil v sociálnej kohézii a v sociálnej kompetentnosti.

V prípade sociálnej kohézie za obdobie rokov 2012 – 2015 hodnota Pearsonovho koeficientu korelácie vzrastala, avšak po krízovom roku sa prejavila trvalejším poklesom intenzity. V sociálnej kompetentnosti počas rokov 2016 – 2019 taktiež korelácia nabrala klesajúci trend. Na základe našich zistení môžeme čiastočne prijať H3 „So vzrastom migrácie sa zvýši i previazanosť oboch fenoménov“. Náš predpoklad sa potvrdil len v dvoch z kondicionálnych faktorov sociálnej kvality, a to v sociálno-ekonomickej istote a v sociálnej inklúzii. V prípade sociálnej kohézie a sociálnej kompetentnosti sme odhalili opačný trend, napriek tomu, že v roku 2011 sme zistili ich najintenzívnejšiu koreláciu.

Hlbšie vysvetlenie rozdielneho vývoja súvislostí oboch fenoménov by si vyžadovalo preskúmať vzťah migrácie s jednotlivými indikátormi kondicionálnych faktorov sociálnej kvality, čo presahuje rozsah nášho príspevku.

Záver

Výskum orientovaný na analýzu súvislostí medzi fenoménom sociálnej kvality a fenoménom migrácie treba považovať za prvotinu svojho druhu a uvedomujeme si, že predstavuje iba základné obrysy skúmanej skutočnosti. Pre budúce analýzy navrhujeme:

1. Vytvoriť systém premenných z oblasti migrácie jednotlivých krajín EÚ (použitie viacerých existujúcich databáz, nielen Eurostat),
2. Vytvoriť systém premenných sociálnej kvality v jej jednotlivých kondicionálnych faktoroch, prípadne doplniť existujúci o najnovšie údaje.
3. Navrhnuť špecifickú metodiku kvantifikácie ako migrácie, tak i sociálnej kvality.
4. Vytvoriť matematické modely na skúmanie rôznych foriem previazaností.
5. Vytvoriť minimálne štandardy pre každý z kondicionálnych faktorov, ako i pre všetky typy migrácie, a to vo vzťahu k dosahovanej úrovni sociálnej kvality.

Realizovaním navrhovaných krokov vznikne reálna možnosť získať detailné informácie o ďalšom formovaní nielen sociálnej kvality, ale i migrácie a taktiež o ich vzájomnej pozitívnej ako i negatívnej previazanosti.

Podakovanie

Príspevok je výstupom riešenia výskumného grantu MAGYC – Migration Governance and Asylum Crisis, Schéma H2020, p. n. 822806

Literatúra

1. Adekunle A. (2021). Social Capital and Migrants' Quality of Life: a Systematic Narrative Review. *Journal of International Migration and Integration*. 2021, 22, 87–101.
2. Beck, W. A., van der Maesen, L. J. G., Walker, A. S. (2001). *Social Quality: A Vision for Europe*. Studies in Employment and Social Policy. Hague/London/Boston: Kluwer Law International. ISBN 90 411 1523.
3. Coleman, D. A. (1992). Does Europe Need Immigrants? Population and Work Force Projections. In *International Migration Review*, ISSN 1747-7379. Vol. 26, No. 2/1992, p. 413-461.
4. Dollmann, J. (2021). The Political Integration of Immigrants: How Pre-and Postmigration Context Matter. *Journal of International Migration and Integration*, <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs12134-021-00867-5>.
5. Filadelfiová, J., Gyárfášová, O., Sekulová, M. & Hlinčíková, M. (2011). *Migranti na slovenskom trhu práce: problémy a perspektívy*. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky. ISBN 978-80-89345-34-2.
6. *Glossary on Migration*. (2019). Geneva: International Organization for Migration (IOM). ISSN 1813-2278.
7. Herrmann, P. (2003). *Discussion Paper on the Domain „Empowerment“* submitted to the Project European Network on Indicators of Social Quality of the European Foundation on Social Quality. Amsterdam.
8. Herrmann, P. (2009). Social Quality – Looking for a Global Social Policy. *NTU Social Work Review*, 19, 170. [2021-06-01] Dostupné z: http://www.press.ntu.edu.tw/ejournal/files/%E5%B7%A5%E4%BD%9C%E5%AD%B8%E5%88%8A%5C0019_200906%5C4.pdf.
9. Hooijsma, M. & Juvonen, J. (2021). Two Sides of Social Integration: Effects of Exposure and Friendships on Second-and Third-Generation Immigrant as well as Majority Youth's Intergroup Attitudes. *International Journal of Intercultural Relation*. 2021, 80, 51-63.
10. Chinoracká, A. (2015). *Sociálna kvalita a jej dimenzie v SR*. Dizertačná práca. Bratislava: KSRaP NHF EU.
11. Lee, E. S. (1966). Theory of Migration. *Demography*, 3(1), 47-57.
12. Piore, J. M. (1986). The Shifting Grounds for Immigration. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*. 1986, 485(1), 23-33.
13. Romancov, M. (2005). Uprchlíctví a vnitřní přesídlení – příčiny, dopady a perspektivy. In: Waisová, Š a kol. *Ve stínu modernity. Perspektivy a problémy rozvoje*. Plzeň: Aleš Čenek, 2005, s. 124-136.
14. *Sociologický slovník*, Praha: Portál, 2007. ISBN 8073672693.
15. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics/sk&oldid=230006

Contact

Doc. PhDr. Mária Antalová, PhD.
Department of Social Development and Labor
Faculty of National Economy
University of Economics in Bratislava
Dolnozemska 1
85135 Bratislava
Slovensko
maria.antalova@euba.sk